

CZYNNIKI SPRZYJAJĄCE I UTRUDNIAJĄCE
SKUTECZNĄ POMOC
OSOBOM DOTKNIĘTYM PRZEMOCĄ W RODZINIE
W WOJEWÓDZTWIE WARMIŃSKO-MAZURSKIM

Raport za 2023 r.

opracowany na podstawie wyników ankiety przeprowadzonej
przez Wydział Polityki Społecznej
Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie

Zatwierdzam

Z up. WOJEWODY
WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

Urszula Jędrychowska
ZASTĘPCA DYREKTORA
Wydziału Polityki Społecznej

5 maja 2023 r.

Olsztyn, 2023 rok

Spis treści

WSTĘP	3
1. CZYNNIKI SPRZYJAJĄCE SKUTECZNEJ POMOCY OSOBOM DOTKNIĘTYM PRZEMOCĄ W RODZINIE	4
2. CZYNNIKI UTRUDNIAJĄCE SKUTECZNĄ POMOC OSOBOM DOTKNIĘTYM PRZEMOCĄ W RODZINIE	8
3. WNIOSKI	12
4. REKOMENDACJE.....	14
Spis wykresów.....	15
Spis skrótów	15

WSTĘP

Zadanie 2.4.1 wskazane w „Krajowym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na rok 2023” (M.P. z 2022 r. poz. 1259), realizowane w oparciu o Ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249) oraz Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. Nr 209, poz. 1245) nakłada na wojewodę obowiązek badania skuteczności pomocy udzielanej osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, w tym opracowania raportów i analiz czynników sprzyjających i utrudniających skuteczną pomoc tym osobom.

W związku z nowelizacją ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, wprowadzającą istotne zmiany w systemie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, które wejdą w życie 22 czerwca 2023 r., badanie przeprowadzono w tym roku wcześniej niż w latach poprzednich. Wydaje się zasadne, aby ocena wprowadzonych zmian nastąpiła co najmniej po upływie pół roku ich obowiązywania. Dlatego też 15 marca 2023 r., za pośrednictwem Centralnej Aplikacji Statystycznej, przekazano wszystkim ośrodkom pomocy społecznej i powiatowym centrom pomocy rodzinie z terenu województwa warmińsko-mazurskiego (135 jednostek) ankietę pn. „Czynniki sprzyjające i utrudniające udzielanie skutecznej pomocy osobom doświadczającym przemocy w rodzinie w województwie warmińsko-mazurskim w 2023 roku”. Dobór respondentów do badania wynikał z faktu, że ośrodki pomocy społecznej są realizatorami procedury „Niebieskie Karty”, w ramach której m.in. udzielają pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, a powiatowe centra pomocy rodzinie m.in. prowadzą programy dla osób stosujących przemoc w rodzinie, tj. programy oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych i programy psychologiczno-terapeutyczne.

W badaniu wykorzystanoankiety z badań przeprowadzonych w latach poprzednich, tj. roku 2020, 2021 i 2022 w celu dokonania analizy porównawczej.

Ankieta składała się z 2 części. W pierwszej części badania wskazano 7 czynników sprzyjających skutecznej pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie i poproszono respondentów o przyznanie wartości 1 wyłącznie dla jednego czynnika, który ich zdaniem najbardziej sprzyja udzielaniu skutecznej pomocy. W drugiej części badania wskazano 7 czynników utrudniających skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie i poproszono respondentów o przyznanie wartości 1 wyłącznie dla jednego czynnika, który ich zdaniem najbardziej utrudnia udzielanie skutecznej pomocy.

Do 3 kwietnia 2023 r. Wydział Polityki Społecznej otrzymał w Centralnej Aplikacji Statystycznej odpowiedzi od wszystkich 135 jednostek do których skierowano badanie.

Niniejszy raport został opracowany na podstawie analizy otrzymanych danych.

1. CZYNNIKI SPRZYJAJĄCE SKUTECZNEJ POMOCY OSOBOM DOTKNIĘTYM PRZEMOCĄ W RODZINIE

W ankiecie wskazano do wyboru 7 czynników sprzyjających skutecznej pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie i poproszono respondentów o przyznanie wartości 1 rzeczywistemu czynnikowi, który najbardziej sprzyja udzielaniu skutecznej pomocy. Wskazane czynniki to:

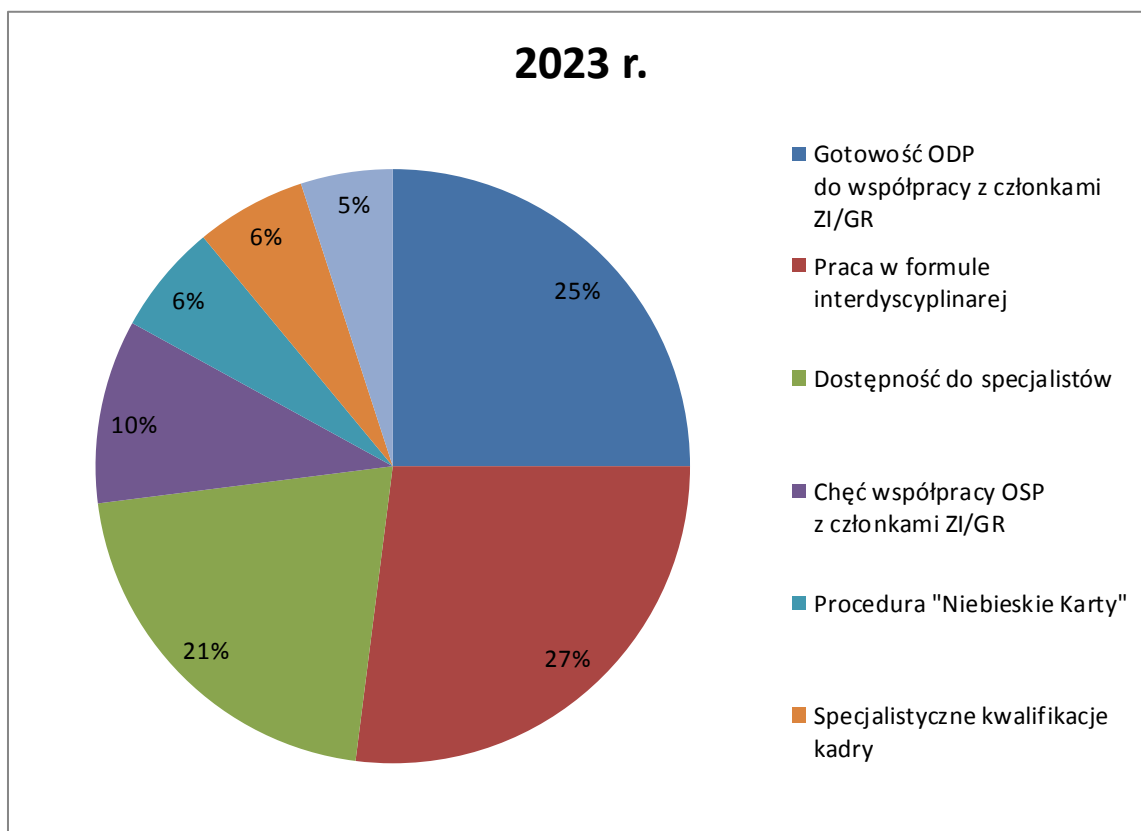
1. Praca w formule interdyscyplinarnej na rzecz rodzin dotkniętych przemocą.
2. Dostępność do pomocy specjalistów (psychologa, prawnika, terapeuty).
3. Procedura „Niebieskie Karty”.
4. Gotowość osób doświadczających przemoc do współpracy z członkami zespołu interdyscyplinarnego/grupy roboczej.
5. Chęć współpracy osób stosujących przemoc w rodzinie z członkami zespołu interdyscyplinarnego/grupy roboczej.
6. Możliwość udziału w szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemoc w rodzinie.
7. Specjalistyczne kwalifikacje kadry w instytucjach realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemoc w rodzinie.

W rezultacie udzielonych przez respondentów odpowiedzi otrzymano gradację czynników występujących na terenie województwa, według ich wartości dla procesu, od najbardziej znaczącego do najmniej wpływającego na skuteczność świadczonej pomocy.

Zestawienie czynników, według przyznanych przez respondentów w 2023 r. punktów wartościowych, przedstawia się następująco:

1. Praca w formule interdyscyplinarnej na rzecz rodzin dotkniętych przemocą – 37.
2. Gotowość osób doświadczających przemoc do współpracy z członkami zespołu interdyscyplinarnego/grupy roboczej – 34.
3. Dostępność do pomocy specjalistów (psychologa, prawnika, terapeuty) – 28.
4. Chęć współpracy osób stosujących przemoc w rodzinie z członkami zespołu interdyscyplinarnego/grupy roboczej – 14.
5. Procedura „Niebieskie Karty” – 8
oraz
Specjalistyczne kwalifikacje kadry w instytucjach realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemoc w rodzinie – 8.
6. Możliwość udziału w szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemoc w rodzinie – 6.

Wykres nr 1. Czynniki sprzyjające skutecznej pomocy w układzie procentowym – wyniki badania przeprowadzonego w roku 2023

Źródło: Opracowanie własne

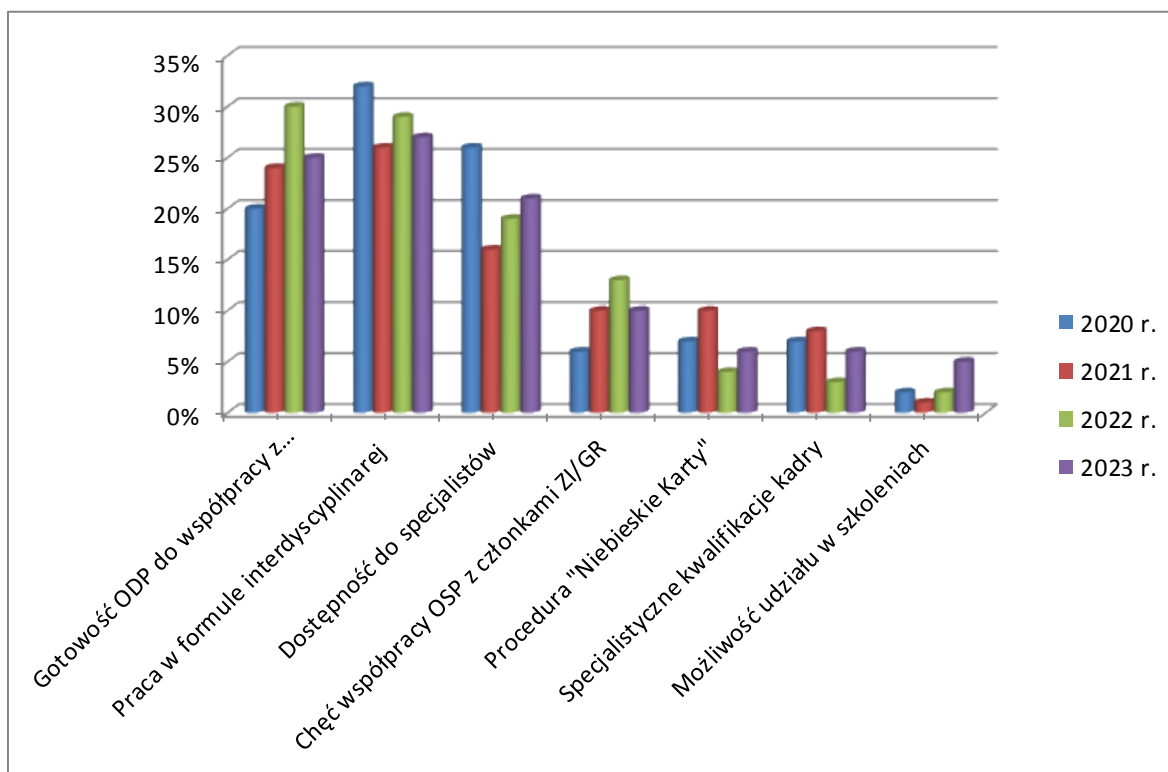
Na podstawie analizy odpowiedzi udzielonych przez respondentów w roku 2023 wynika, że w ich opinii największy wpływ na skuteczność udzielanej pomocy ma praca w formule interdyscyplinarnej na rzecz rodzin dotkniętych przemocą. Na czynnik ten wskazało 37 ze 135 respondentów, co stanowiło 27% badanych. Na drugim miejscu znalazła się gotowość osób doświadczających przemocy do współpracy z członkami zespołu interdyscyplinarnego/grupy roboczej, którą wskazało niewiele mniej, bo 34 badanych, co stanowiło 25% badanych. Kolejny czynnik, który w opinii respondentów znacząco wpływa na efektywność udzielanej pomocy to dostępność do pomocy specjalistów (psychologa, prawnika, terapeuty), który to wskazało 28 respondentów, co stanowiło 21% badanych. Ww. czynniki uzyskały znaczącą przewagę w stosunku do pozostałych co wskazuje, że w szerszej perspektywie istotnie wpływają na skuteczność udzielanej pomocy. Zdecydowanie niższe wartości uzyskały pozostałe czynniki, co oznacza, że w szerszej perspektywie mają mniejszy wpływ na efektywność udzielanej pomocy. W kolejności: chęć współpracy osób stosujących przemoc w rodzinie z członkami zespołu interdyscyplinarnego/grupy roboczej za najważniejszy uznało 14 respondentów, procedurę „Niebieskie Karty” oraz specjalistyczne kwalifikacje kadry w instytucjach realizujących zadania na rzecz

przeciwdziałania przemocy w rodzinie wskazało tyle samo respondentów, tj. 8. Najmniej znaczącym czynnikiem w opinii respondentów, jest możliwość udziału w szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, który wskazało 6 badanych.

Zestawienie ilościowe czynników, uznanych przez tych samych respondentów na przestrzeni lat 2020 – 2023, za najbardziej sprzyjające udzielaniu skutecznej pomocy, przedstawiało się następująco:

Nazwa czynnika	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Praca w formule interdyscyplinarnej na rzecz rodzin dotkniętych przemocą	43	35	39	37
Dostępność do pomocy specjalistów (psychologa, prawnika, terapeuty)	35	21	26	28
Procedura „Niebieskie Karty”	9	13	6	8
Gotowość osób doświadczających przemocy do współpracy z członkami zespołu interdyscyplinarnego/grupy roboczej	27	32	40	34
Chęć współpracy osób stosujących przemoc w rodzinie z członkami zespołu interdyscyplinarnego/grupy roboczej	8	14	17	14
Możliwość udziału w szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	3	2	3	6
Specjalistyczne kwalifikacje kadry w instytucjach realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie	10	11	4	8

Wykres nr 2. Czynniki sprzyjające skutecznej pomocy – porównanie wyników badań przeprowadzonych w latach 2020 - 2023

Źródło: Opracowanie własne

Porównując wyniki badań przeprowadzonych w ubiegłych latach do wyników uzyskanych w roku 2023 można jednoznacznie stwierdzić, że w opinii respondentów największe znaczenie i wpływ na skuteczność udzielanej pomocy ma praca w formule interdyscyplinarnej na rzecz rodzin dotkniętych przemocą. Czynnikiem ten, poza rokiem 2022, znajdował się na pierwszym miejscu w zestawieniu wszystkich czynników sprzyjających efektywnej pomocy. Z analizy danych z lat 2020 - 2023 wynika, że równie ważna jest gotowość osób doświadczających przemocy do współpracy z członkami zespołu interdyscyplinarnego/grupy roboczej. Dalej, dostępność do pomocy specjalistów (psychologa, prawnika, terapeuty). Powyższe 3 czynniki, w każdym z badań, były wskazywane przez największą liczbą respondentów, przy czym zauważalna jest tendencja spadkowa, jeśli chodzi o sumę przyznanych wartości.

W przypadku pozostałych czynników, na przestrzeni lat w których zrealizowano badanie, zauważalna jest stała tendencja, tj. utrzymanie pozycji poszczególnych czynników w następującej kolejności: chęć współpracy osób stosujących przemoc w rodzinie z członkami zespołu interdyscyplinarnego/grupy roboczej, procedura „Niebieskie Karty”, specjalistyczne kwalifikacje kadry w instytucjach realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Kolejny wniosek, który nasuwa się analizując dane

z lat 2020 – 2023 to fakt, że na ostatnim miejscu, czyli najmniej ważnym z perspektywy respondentów czynnikiem sprzyjającym, jest możliwość udziału w szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

2. CZYNNIKI UTRUDNIAJĄCE SKUTECZNĄ POMOC OSOBOM DOTKNIĘTYM PRZEMOCĄ W RODZINIE

W ankiecie wskazano do wyboru 7 czynników utrudniających skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie i poproszono respondentów o przyznanie wartości 1 wyłącznie dla czynnika, ich zdaniem najbardziej utrudniającego udzielanie skutecznej pomocy.

Wskazane czynniki to:

1. Brak dostępności do pomocy specjalistów (psychologa, prawnika, terapeuty).
2. Procedura „Niebieskie Karty”.
3. Brak gotowości osób doświadczających przemocy do współpracy z członkami zespołu interdyscyplinarnego/grupy roboczej.
4. Brak chęci współpracy osób stosujących przemoc w rodzinie z członkami zespołu interdyscyplinarnego/grupy roboczej.
5. Brak możliwości udziału w szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
6. Niewystarczające zasoby kadrowe w instytucjach realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
7. Brak finansowania działań prowadzonych w ramach zespołu interdyscyplinarnego/grup roboczych.

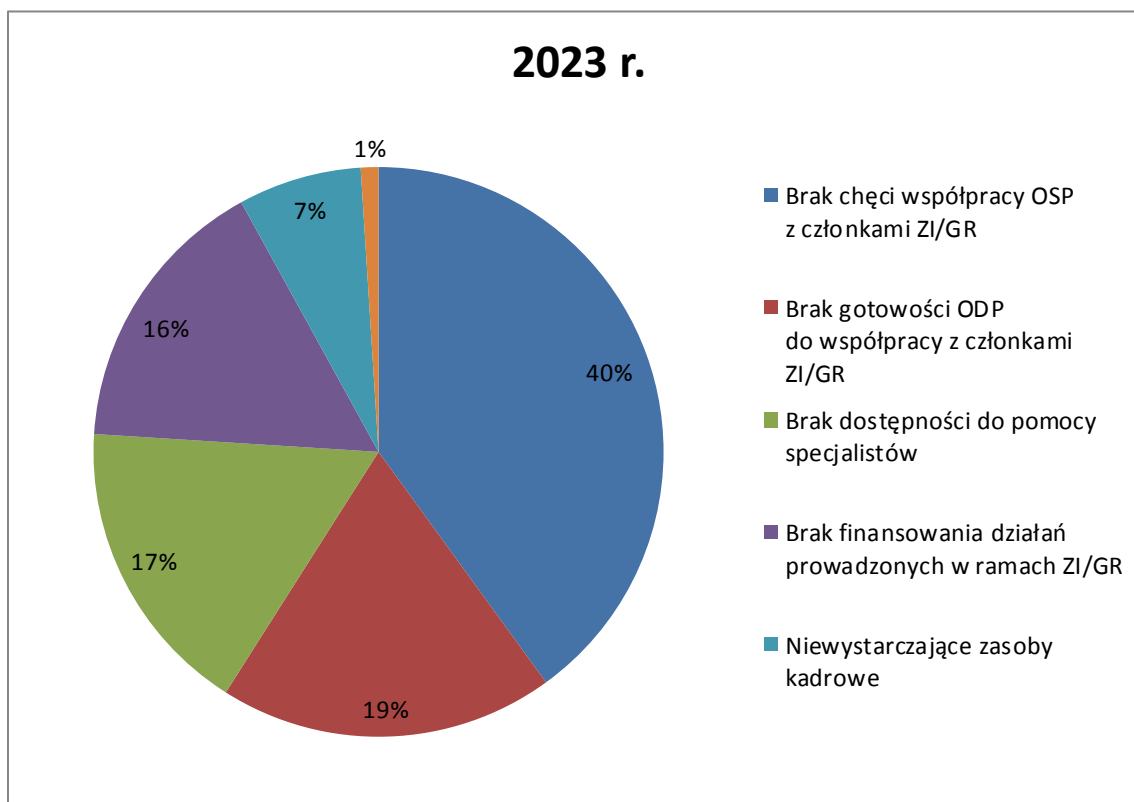
W rezultacie udzielonych przez respondentów odpowiedzi uzyskano gradację czynników występujących na terenie województwa według ich wpływu na proces, od najbardziej do najmniej utrudniającego udzielanie skutecznej pomocy.

Zestawienie czynników, według przyznanych przez respondentów w 2023 r. punktów wartościowych, przedstawia się następująco:

1. Brak chęci współpracy osób stosujących przemoc w rodzinie z członkami zespołu interdyscyplinarnego/grupy roboczej - 54.
2. Brak gotowości osób doświadczających przemocy do współpracy z członkami zespołu interdyscyplinarnego/grupy roboczej - 26.
3. Brak dostępności do pomocy specjalistów (psychologa, prawnika, terapeuty) - 23.
4. Brak finansowania działań prowadzonych w ramach zespołu interdyscyplinarnego/grup roboczych - 21.
5. Niewystarczające zasoby kadrowe w instytucjach realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie - 9.
6. Brak możliwości udziału w szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie - 2.

7. Procedura „Niebieskie Karty” - 0.

Wykres nr 3. Czynniki utrudniające skuteczną pomoc w układzie procentowym - wyniki badania przeprowadzonego w roku 2023

Źródło: Opracowanie własne

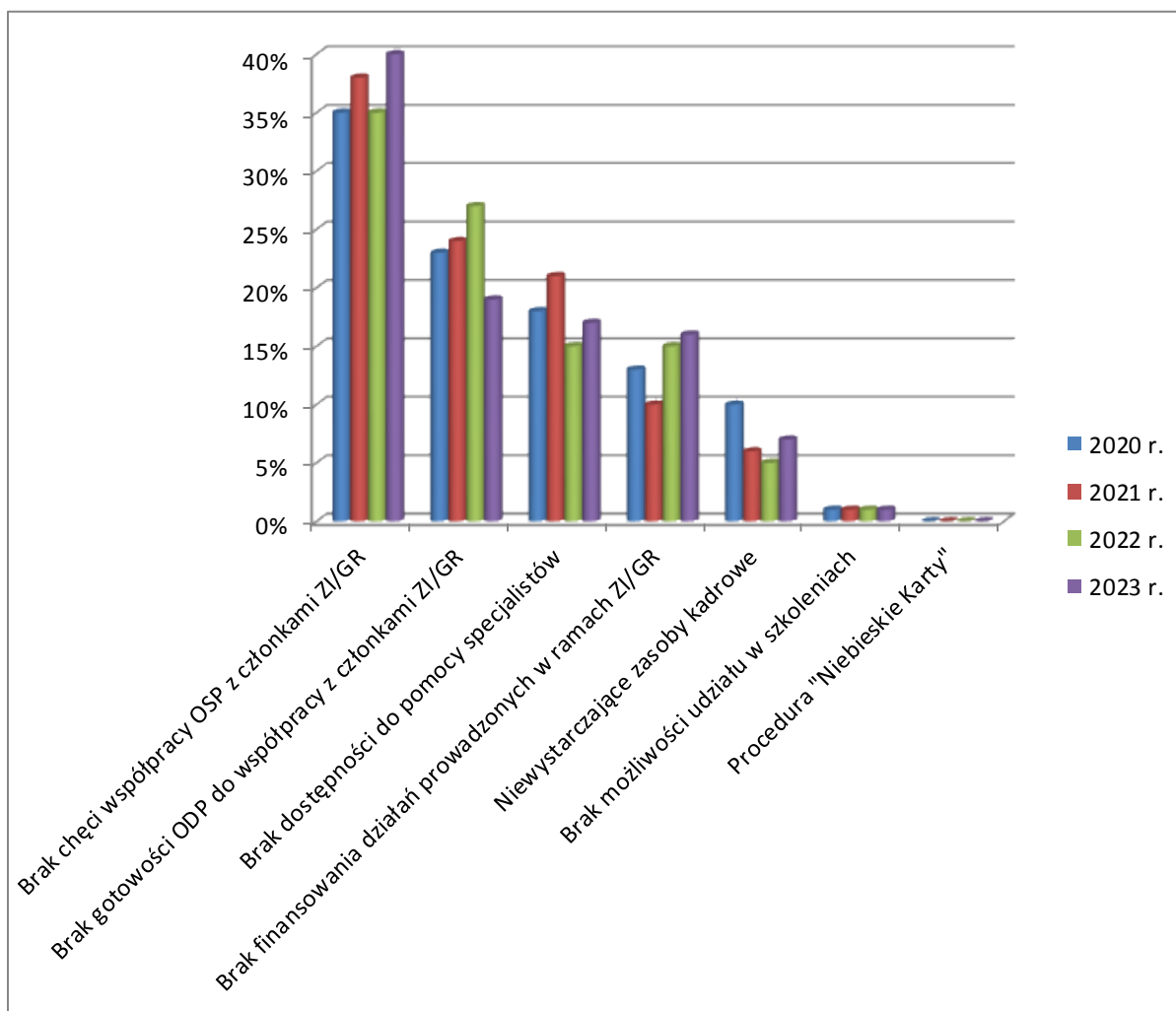
Na podstawie analizy odpowiedzi udzielonych przez respondentów wynika, że czynnikiem najbardziej utrudniającym skuteczną pomoc osobom dotkniętym przemocą w rodzinie jest brak chęci współpracy osób stosujących przemoc w rodzinie z członkami zespołu interdyscyplinarnego/grupy roboczej. Ten czynnik wskazało 54 respondentów, co stanowi 40% badanych. Ww. czynnik uzyskał znaczącą przewagę w stosunku do pozostałych co wskazuje, że w szerszej perspektywie istotnie utrudnia udzielanie pomocy. Skuteczną pomoc utrudnia również brak gotowości osób doświadczających przemocy do współpracy z członkami zespołu interdyscyplinarnego/grupy roboczej, co wskazało 26 respondentów, co stanowi 19% badanych. Kolejną trudnością jest brak dostępności do pomocy specjalistów (psychologa, prawnika, terapeuty) wskazany przez 23 respondentów (17% badanych) i brak finansowania działań prowadzonych w ramach zespołu interdyscyplinarnego/grup roboczych wskazany przez 21 respondentów (16% badanych). Zdecydowanie niższe wartości uzyskały pozostałe czynniki, co oznacza, że według respondentów mają mniejszy wpływ na efektywność udzielanej pomocy. Do czynników tych

zaliczone zostały przez 9 respondentów niewystarczające zasoby kadrowe w instytucjach realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, a także przez 2 respondentów brak możliwości udziału w szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Żaden z respondentów nie wskazał na utrudnienia związane z procedurą „Niebieskie Karty”.

Zestawienie ilościowe czynników, uznanych przez tych samych respondentów na przestrzeni lat 2020 – 2023, za najbardziej utrudniające udzielanie skutecznej pomocy, przedstawiało się następująco:

Nazwa czynnika	2020 r.	2021 r.	2022 r.	2023 r.
Brak dostępności do pomocy specjalistów (psychologa, prawnika, terapeuty)	24	28	21	23
Procedura „Niebieskie Karty”	0	0	0	0
Brak gotowości osób doświadczających przemocy do współpracy z członkami zespołu interdyscyplinarnego/grupy roboczej	31	32	36	26
Brak chęci współpracy osób stosujących przemoc w rodzinie z członkami zespołu interdyscyplinarnego/grupy roboczej	48	52	47	54
Brak możliwości udziału w szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie	1	1	1	2
Niewystarczające zasoby kadrowe w instytucjach realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie	13	8	7	9
Brak finansowania działań prowadzonych w ramach zespołu interdyscyplinarnego/grup roboczych	18	14	20	21

Wykres nr 4. Czynniki utrudniające skuteczną pomoc – porównanie wyników badań przeprowadzonych w latach 2020 – 2023

Źródło: Opracowanie własne

Porównując wyniki badań przeprowadzonych w ubiegłych latach do wyników uzyskanych w roku 2023 można jednoznacznie stwierdzić, że w opinii respondentów największą trudność w udzielaniu skutecznej pomocy stanowił i nadal stanowi brak chęci współpracy osób stosujących przemoc z członkami zespołu interdyscyplinarnego/grupy roboczej. W przypadku tego czynnika, w stosunku do roku ubiegłego, zauważalny jest wzrost liczby respondentów, którzy wskazali go jako najbardziej utrudniającego skuteczną pomoc. Wyniki badań sygnalizują znaczny spadek, w stosunku do roku ubiegłego, wartości przyznanych kolejnemu czynnikowi, tj. brak gotowości osób doświadczających przemocy do współpracy z członkami zespołu interdyscyplinarnego/grupy roboczej, tym niemniej znajduje się on na drugim miejscu w zestawieniu czynników utrudniających. W tym roku zauważalny jest nieznaczny wzrost liczby respondentów, którzy wskazali jako utrudnienie pozostałe czynniki, poza jednym tj. procedura „Niebieskie Karty”, który identycznie jak

w latach ubiegłych nie został wskazany jako czynnik utrudniający przez żadnego z respondentów.

Analizując dane z lat 2020 – 2023, zauważalna jest stała tendencja, tj. utrzymanie pozycji poszczególnych czynników utrudniających skuteczną pomoc w następującej kolejności:

1. Brak chęci współpracy osób stosujących przemoc w rodzinie z członkami zespołu interdyscyplinarnego/grupy roboczej.
2. Brak gotowości osób doświadczających przemoc do współpracy z członkami zespołu interdyscyplinarnego/grupy roboczej.
3. Brak dostępności do pomocy specjalistów (psychologa, prawnika, terapeuty).
4. Brak finansowania działań prowadzonych w ramach zespołu interdyscyplinarnego/grup roboczych.
5. Niewystarczające zasoby kadrowe w instytucjach realizujących zadania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
6. Brak możliwości udziału w szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
7. Procedura „Niebieskie Karty”, która w opinii respondentów nie utrudnia skutecznej pomocy.

3. WNIOSKI

Na podstawie analizy wartości przypisanych przez respondentów, na pierwszy plan zdecydowanie wysuwa się stwierdzenie, że podstawą efektywności pomocy udzielanej osobom doświadczającym przemoc jest praca w formule interdyscyplinarnej na rzecz rodzin dotkniętych przemocą. Ustawodawca, blisko 13 lat temu za podstawę skuteczności działań przyjął interdyscyplinarną współpracę podmiotów, w których obszarze działania znajduje się przeciwdziałanie przemocy w rodzinie. Interdyscyplinarność odgrywa szczególne znaczenie w działaniach pomocowych, realizowanych na rzecz rodzin dotkniętych przemocą w ramach procedury „Niebieskie Karty”. Dlatego też, opierając się na wynikach badań przeprowadzonych w latach ubiegłych i roku bieżącym, w których współpraca interdyscyplinarna, poza rokiem 2022, wskazywana była przez respondentów, jako najważniejszy czynnik ułatwiający udzielanie skutecznej pomocy, można stwierdzić, że realizatorzy zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie dostrzegają korzyści płynące z pracy w tej formule.

Warto również zwrócić uwagę na fakt, że na drugim miejscu, w przypadku czynników sprzyjających skutecznej pomocy osobom dotkniętym przemocą, jest gotowość tych osób do współpracy z członkami zespołu interdyscyplinarnego/grupy roboczej. Gotowość dotyczy przede wszystkim motywacji do współpracy i zmian. Podstawą do zrozumienia znaczenia tego czynnika w pracy z osobami dotkniętymi przemocą, a w następstwie właściwa ocena stopnia gotowości do współpracy z członkami zespołu czy grup, a dalej praca ukierunkowana

na jej podnoszenie są bez wątplenia wiedza i umiejętności przedstawicieli służb pełniących rolę „pomagaczy”. Dlatego też wydaje się, że w tym obszarze niezbędny jest systematyczny udział osób pracujących z osobami doświadczającymi przemocy w szkoleniach, mający na celu podnoszenie kompetencji zawodowych i interpersonalnych, co przełożyć się powinno na efektywność działań.

Kolejnym, istotnym elementem sprzyjającym efektywnej pracy na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, według respondentów, jest dostępność do pomocy specjalistów, tj. psychologa, prawnika, terapeuty. Poradnictwo specjalistyczne bez wątplenia odgrywa istotną rolę w procesie pomagania. Podstawowym celem realizacji poradnictwa specjalistycznego jest poprawa jakości życia osób zwracających się o pomoc, ich rozwój i optymalizacja działań związanych z różnymi aspektami funkcjonowania. Istotą porady jest tworzenie warunków do odzyskania lub uzyskania przez osobę potrzebującą możliwości samodzielnego rozwiązywania problemu, podjęcia właściwych decyzji i ich realizacji, a także unikania w przyszłości działań, które prowadzą do problematycznej sytuacji życiowej. Dlatego też, w działaniach pomocowych w ramach realizowanej procedury „Niebieskie Karty” niezbędnym elementem prowadzącym do pożądanych zmian jest kompleksowa pomoc osobom dotkniętym przemocą, uwzględniająca różne obszary jej funkcjonowania, w tym psychologiczny i prawny.

Z analizy danych z lat 2020-2023 wynika natomiast, że skuteczną pomoc najbardziej utrudnia brak chęci współpracy z członkami zespołu interdyscyplinarnego czy grupy roboczej, osób stosujących przemoc w rodzinie. Brak chęci współpracy ww. osób, obok przekonań społecznych i braku przyznania się do stosowania przemocy, jest jedną z głównych przeszkód nawiązania kontaktu z osobą stosującą przemoc, co w konsekwencji utrudnia proces ukierunkowany na wywołanie pożądanych zmian, mający na celu skuteczne powstrzymanie przemocy w rodzinie.

Należy zwrócić uwagę na fakt, że na drugim miejscu, w przypadku czynników utrudniających skuteczną pomocy osobom dotkniętym przemocą, respondenci wskazali brak gotowości ww. osób do współpracy z członkami zespołu interdyscyplinarnego/grupy roboczej. Warto w tym miejscu zaznaczyć, że przeciwny czynnik, tj. gotowość osób doświadczających przemocy do współpracy z członkami zespołu interdyscyplinarnego/grupy roboczej został wysoko oceniony przez respondentów i znalazł się na drugim miejscu w przypadku czynników sprzyjających efektywnej pomocy.

Analogicznie sytuacja wygląda w przypadku czynnika dotyczącego dostępności do pomocy specjalistów (psychologa, prawnika, terapeuty). Występuje on zarówno w czynnikach sprzyjających efektywnej pomocy, jak i w utrudniających skuteczną pomoc. W obu kategoriach, w opinii respondentów, jest on na tyle istotny, że znalazł się na trzecim miejscu w zestawieniach czynników.

4. REKOMENDACJE

Wnioski wypracowane w oparciu o zrealizowane badanie ankietowe w 2023 r. oraz latach poprzednich, sprawowany nadzór nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, a także wyniki kontroli przeprowadzonych w jednostkach samorządu terytorialnego, stały się podstawą do wypracowania rekomendacji, które potwierdzają się w corocznych badaniach. Są to:

1. Działania podejmowane na rzecz osób dotkniętych przemocą należy prowadzić interdyscyplinarnie. W związku z tym, skład grup roboczych tworzonych do realizacji procedury „Niebieskie Karty” musi być adekwatny do potrzeb i problemów rodzin dotkniętych przemocą. W skład grup roboczych należy bezwzględnie powoływać przedstawicieli wszystkich podmiotów niezbędnych do objęcia rodzin kompleksowym i wieloaspektowym wsparciem. Konieczny jest udział przedstawiciela oświaty, w osobie pedagoga, psychologa lub nauczyciela, w sytuacji, gdy w rodzinie dotkniętej przemocą są dzieci w wieku szkolnym. Należy zapewnić udział przedstawiciela ochrony zdrowia, nie tylko w sytuacji, gdy w rodzinie jest problem zdrowotny, ale także w sytuacji, gdy w rodzinie są małe dzieci, nieobjęte systemem oświaty lub osoby w podeszłym wieku. Obowiązkowy jest udział kuratora sądowego w przypadku orzeczonego dozoru wobec sprawcy przemocy, jak również w sytuacji, gdy rodzina objęta jest jego nadzorem. Niezbędny jest udział asystenta rodziny, w sytuacji, gdy obejmuje on pomocą rodzinę, w której jest prowadzona procedura „Niebieskie Karty”. Interdyscyplinarność odnosi się nie tylko do właściwego składu grup roboczych, powinna mieć także odzwierciedlenie w realizowanych na rzecz rodzin działaniach pomocowych. Dlatego wszyscy członkowie grup roboczych realizujący procedurę „Niebieskie Karty”, muszą mieć określone zadania, zgodne z ich kompetencjami i możliwościami, które powinny zostać określone w formularzu „Niebieska Karta - C” w indywidualnym planie pomocy rodzinie.
2. Efektywność działań pomocowych na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie jest uzależniona od stopnia zaangażowania we współpracę z „pomagaczami” osób doświadczających przemocy, jak i osób stosujących przemoc wobec bliskich. Wpływ na to mają bez wątpienia przedstawiciele służb działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Profesjonalizm, przez który należy rozumieć rozwinięte kompetencje i pełne zaangażowanie w obowiązki zawodowe, jest niezbędny do właściwego wypełniania zadań. Dlatego też, należy dbać o rozwój zawodowy osób realizujących zadania w celu przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Systematyczne podnoszenie kwalifikacji poprzez udział w różnych formach kształcenia, służy zarówno realizatorom zadań, jak i rodzinom dotkniętym przemocą, na rzecz których ww. działają.

Tematyka szkoleń powinna między innymi uwzględniać zagadnienia dotyczące motywowania osób dotkniętych przemocą oraz osób ją stosujących do współpracy z realizatorami procedury „Niebieskie Karty”, a także do podejmowania działań ukierunkowanych na zmianę.

3. Niezbędne jest zapewnienie w każdej gminie dostępności do poradnictwa specjalistycznego. Wskazane jest, aby osoby dotknięte przemocą miały możliwość skorzystania w swojej gminie z pomocy nie tylko pracownika socjalnego, ale również psychologa, prawnika, psychologa czy terapeuty. Dlatego też, uzasadnione jest funkcjonowanie w każdej gminie punktu konsultacyjnego oferującego konsultacje w zakresie psychologicznym, prawnym, pedagogicznym czy terapeutycznym. Działalność punktów konsultacyjnych udzielających pomocy w związku z problemem alkoholowym współwystępującym łącznie z problemem przemocy w rodzinie, mogłoby być finansowane np. ze środków pochodzących z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.

Spis wykresów:

Wykres 1. Czynniki sprzyjające skutecznej pomocy w układzie procentowym – wyniki badania przeprowadzonego w roku 2023	5
Wykres 2. Czynniki sprzyjające skutecznej pomocy – porównanie wyników badań przeprowadzonych w latach 2020 - 2023	7
Wykres 3. Czynniki utrudniające skuteczną pomoc w układzie procentowym - wyniki badania przeprowadzonego w roku 2023	9
Wykres 4. Czynniki utrudniające skuteczną pomoc - porównanie wyników badań przeprowadzonych w latach 2020 - 2023	11

Spis skrótów:

województwo – województwo warmińsko-mazurskie

ZI – zespół interdyscyplinarny

GR – grupa robocza

ODP – osoby doświadczające przemocy w rodzinie

OSP – osoby stosujące przemoc w rodzinie